

Protos. Ioan Dumitru Popoiu

MINUTE CU HRISTOS
Meditații la Evangheliile duminicale
și ale sărbătorilor mari

DOXOLOGIA
Iași, 2024

Cuprins

Cercetați Scripturile! (<i>Mitropolitul Serafim</i>)	13
Cuvânt înainte al autorului	17

PERIOADA PENTICOSTARULUI

Învierea Domnului – un nou început al lumii întregi	
Duminica Învierii	25
„Întru ale Sale a venit” și pe toți ne-a mântuit	
Lunea Sfintelor Paști	28
Emaus, prima Împărtășanie cu Hristos Cel înviat	
Marțea Sfintelor Paști.....	32
Hristos înviat redă omului demnitatea de templu al lui Dumnezeu	
Izvorul Tămăduirii	37
Credința lui Toma ca trăire a Învierii	
Duminica a doua după Paști, a lui Toma.....	42
Femeile purtătoare de mir au privilegiul să vestească, cele dintâi, Învierea	
Duminica a treia după Paști, a Mironosițelor	44
Răbdarea rodește vindecare, iar vindecarea rodește îndreptare	
Duminica a patra după Paști, a slăbănogului	48
A băut apa cea vie și a devenit lumină din Lumina cea adevărată	
Duminica a cincea după Paști, a Samarinencei.....	52
O minune care deschide ochii și o investigație care orbește	
Duminica a șasea după Paști, a orbului	57
Înălțarea – semnul îndumnezeirii firii omenești, după Înviere	
Înălțarea Domnului	62
Domnul ne învață că prin rugăciune ne ferim de dezbinare	
Duminica a șaptea după Paști, a Sfinților Părinți	67

Apa vie și Lumina lumii	
Pogorârea Sfântului Duh - Duminica Rusaliilor.....	71
Nu disprețuiți, iertați, rugați-vă împreună – îndemnuri pentru o viață cuviincioasă	
Lunea Rusaliilor – Sărbătoarea Sfintei Treimi.....	75

PERIOADA OCTOIHULUI

Când Dumnezeu Se află pe primul loc, celelalte nu devin neimportante, ci se înveșnesc	
Duminica întâi după Rusalii – a Tuturor Sfinților.....	81
Domnul mai cutreieră și azi printre neamuri, în căutarea unor pescari de oameni	
Duminica a doua după Rusalii.....	85
Acumulând capital ceresc, primim ca dobândă și pe cele pământești	
Duminica a treia după Rusalii.....	89
Privilegiul credinței: să stai la masă în Rai cu Avraam, Isaac și Iacov	
Duminica a patra după Rusalii.....	93
Fiindcă ne iubește, Dumnezeu nu ne forțează să Îl primim	
Duminica a cincea după Rusalii.....	97
Cugetele rele permanentizează boala. Dimpotrivă, iertarea o alungă	
Duminica a șasea după Rusalii.....	102
Normalitatea minunilor și anormalitatea eternelor „vești noi”	
Duminica a șaptea după Rusalii.....	106
Minunea, protejarea mediului și rugăciunea de mulțumire	
Duminica a opta după Rusalii.....	110
Frica, îndoiala și chiar necredința se risipesc prin rugăciune	
Duminica a noua după Rusalii.....	114
Rugăciunea și postul sunt arme regenerabile în lupta cu vrăjmașul	
Duminica a zecea după Rusalii.....	118

Suntem împărați dacă iertăm, iar de nu, atunci rămânem slugi datornice	
Duminica a unsprezecea după Rusalii.....	122
Neputințele se acoperă prin respectarea Legii. Dar numai Domnul desăvârșește	
Duminica a douăsprezecea după Rusalii.....	127
Nu Dumnezeu are nevoie de darurile noastre, ci noi dăruindu-I din ale Sale, Îi arătăm prețuirea noastră	
Duminica a treisprezecea după Rusalii.....	132
Păstrarea hainei de nuntă, cerință minimală pentru Împărăția lui Dumnezeu	
Duminica a paisprezecea – pilda nunții fiului de împărat	137
Iubirea care covârșește poruncile	
Duminica a cincisprezecea după Rusalii	141
Darurile lui Dumnezeu nu sunt bibelouri de păstrat în vitrină	
Duminica a șaisprezecea după Rusalii.....	145
Uneori Dumnezeu Își amână mila ca să cearnă în noi smerenia	
Duminica a șaptesprezecea după Rusalii	149
Din pescari păcătoși a făcut pescari de oameni	
Duminica a optsprezecea după Rusalii.....	154
Din iubire, de împrumut, pentru plată și răsplată	
Duminica a nouăsprezecea după Rusalii.....	158
Moartea înfricoșează, dar tot la fel și învierea!	
Duminica a douăzecea după Rusalii	163
Interogații pentru agricultura sufletului	
Duminica a douăzeci și una după Rusalii	168
Mila se face punte peste prăpastia dintre iad și rai	
Duminica a douăzeci și doua după Rusalii	173
Să vestim și celorlalți bunătatea lui Dumnezeu	
Duminica a douăzeci și treia după Rusalii	178
Dumnezeu răsplătește în taină celor credincioși	
Duminica a douăzeci și patra după Rusalii.....	183

Legea divină se împlinește cu adevărat ajutând pe cel aflat în necaz	
Duminica a douăzeci și cincea după Rusalii	187
Pilda bogatului căruia i-a rodit țarina – Lecție de viețuire pentru omul societății de consum	
Duminica a douăzeci și șasea după Rusalii.....	192
Femeia gârbovă și „majoratul” unei vindecări	
Duminica a douăzeci și șaptea după Rusalii.....	196
A fi creștin înseamnă a onora, iară și iară, o invitație veșnică	
Duminica a douăzeci și opta după Rusalii	200
În tratarea bolilor, să nu uităm de alinarea durerilor duhovnicești	
Duminica a douăzeci și noua după Rusalii	204
Bunătatea se lucrează zi de zi. Mântuirea nu se lucrează doar la Crăciun și la Paști	
Duminica a treizecea după Rusalii	208
Atunci când tot poporul laudă pe Dumnezeu, are loc cea mai însemnată minune	
Duminica a treizeci și una după Rusalii	212
Există și oameni care se smeresc cu sinceritate, tocmai înălțându-se	
Duminica a treizeci și doua după Rusalii	216

PERIOADA TRIODULUI

Către Înviere cu fariseul în respectarea rânduielilor și cu vameșul în smerenie	
Duminica a treizeci și treia după Rusalii	223
Pilda Tatălui Iubitor	
Duminica a treizeci și patra după Rusalii	227
La Judecata de Apoi suntem întrebați dacă am săvârșit fapte bune	
Duminica a treizeci și cincea după Rusalii, a lăsatului sec de carne	232

Drumul către rai începe cu iertarea Duminica izgonirii lui Adam din Rai (a lăsatului sec de brânză)	237
Taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup Duminica întâi a Sfântului și Marelui Post, a Ortodoxiei....	241
Păstorul cel bun și turma duhovnicească Duminica a doua a Sfântului și Marelui Post, a Sf. Grigorie Palama.....	245
Urmarea lui Hristos înseamnă purtarea crucii personale Duminica a treia a Sfântului și Marelui Post, a Sfintei Cruci....	249
Postul și rugăciunea – cei doi piloni ai scării duhovnicești către Dumnezeu Duminica a patra a Sfântului și Marelui Post, a Sfântului Ioan Scărarul	253
A conduce nu înseamnă a da ordine, ci a sluji tuturor Duminica a cincea a Sfântului și Marelui Post, a Sfintei Maria Egipteanca.....	257
Evangelhia de Florii – profeție despre moartea, Învierea și venirea Domnului întru slava Sa Duminica a șasea a Sfântului și Marelui Post, a Floriilor	261
Pulsul inimii Domnului pentru viața lumii Joia Mare – Slujba Pătimirilor Domnului.....	265

SĂRBĂTORI DE PESTE AN

„Binomul” Marta-Maria sau despre cum putem obține fericirea cerească 8 septembrie – Nașterea Maicii Domnului 1 octombrie – Acoperământul Maicii Domnului 21 noiembrie – Intrarea în biserică a Maicii Domnului 15 august – Adormirea Maicii Domnului	271
Cei care cred în Hristos, Care e Veșnicia, nu au cum să piară Duminica înaintea Înălțării Sfintei Cruci	275
Domnul, pe cruce, ne e model de trezvie și grijă părintească 14 septembrie - Înălțarea Sfintei Cruci	279
Duminica după Înălțarea Sfintei Cruci	283

Prin cruce nu ne pierdem sufletul, ci îl punem în valoare	
14 octombrie - Sfânta Cuvioasă Parascheva	284
Mucenicii nu sunt din lume, ci din cer	
26 octombrie – Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir	
23 aprilie – Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruință	288
Jugul și povara sunt ușor de purtat întru Domnul	
27 octombrie – Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou	293
Numele celor ce împlinesc voia lui Dumnezeu sunt scrise în ceruri	
8 noiembrie - Soborul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil	297
Primul chemat și primul mărturisitor al lui Hristos	
30 noiembrie – Sfântul Apostol Andrei.....	301
Întru Dumnezeu, fericirile pământești devin și fericiri cerești	
6 decembrie – Sfântul Ierarh Nicolae	305
Despre genealogii, sau cum Dumnezeu preface răul și păcatul în prilejuri de mântuire	
Duminica Înaintea Nașterii Domnului, a Sfinților Părinți	308
Aur, smirnă și tămâie: profetice daruri care vestesc moartea, Învierea și Împărăția veșnică a lui Hristos	
25 decembrie – Nașterea Domnului	313
Lupta împotriva planului divin nu are sorți de izbândă	
26 decembrie – Soborul Maicii Domnului	317
Duminica după Nașterea Domnului	
27 decembrie – Sfântul Mucenic și Arhidiacon Ștefan.....	321
A unit pe cele ale Legii cu cele ale Tatălui prin Întruparea Sa	
1 ianuarie – Tăierea împrejur a Domnului	322
Un înger în trup gătește calea Domnului	
Duminica dinaintea Botezului Domnului	326
Ioan, cel ce botează cu apă	
6 ianuarie – Botezul Domnului.....	329
Ioan, văzătorul cu duhul și mărturisitorul lui Mesia	
7 ianuarie – Soborul Sfântului Ioan Botezătorul.....	333

Timpul lui Dumnezeu este în toate zilele	
Duminica după Botezul Domnului	336
Hristos este Lumina, sfinții Săi sunt luminătorii	
30 ianuarie - Sfinții Trei Ierarhi	339
Doar ochii sfinți văd mântuirea	
2 februarie – Întâmpinarea Domnului.....	343
Virtuțile Maicii Domnului oglindite într-un gând, o întrebare și un răspuns	
Buna Vestire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.....	348
Păstorul, ușa, pășunea – modele hristice pentru adevărații conducători	
Sfinții Împărați Constantin și Elena	352
În miezul verii, Sfinții Ioan, Zaharia și Elisabeta vestesc	
Nașterea Domnului	
24 iunie - Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul	356
Piatra credinței și smerenia care propovăduiește Învierea	
29 iunie - Sfinții Apostoli Petru și Pavel.....	361
Ospitalitatea în Sarepta, în Nazaret și la noi	
20 iulie – Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul	366
Vederea lui Dumnezeu în trecut, în prezent și în veșnicie	
6 august - Schimbarea la Față a Domnului.....	370
Postim nu pentru martiriul Botezătorului, ci pentru nesocotința unui rege	
29 august - Tăierea capului Sfântului Ioan Botezătorul.....	374

Cercetați Scripturile!

Mă bucur să scriu câteva cuvinte la începutul acestei cărți care adună meditațiile la Evangheliile duminicale și ale marilor sărbători, intitulate „Minute cu Hristos”, ale Preacuviosului Părinte Protosinghel Ioan Popoiu, consilier al Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului, ținute la radio Doxologia. Părintele Ioan este autor a numeroase studii teologice și exegeze biblice. La Editura Doxologia a publicat deja trei volume în domeniul aghologiei, istoriei religiilor și liturgicii.

„Cercetați Scripturile, că în ele aveți viață veșnică!” (Ioan 5, 39). Mesajul fundamental al Scripturilor este mântuirea omului din păcat și din moarte prin Întruparea, Moartea și Învierea Domnului. Tinderea spre nemurire este înscrisă în natura omului, dovadă că nimeni nu vrea să moară, ci să trăiască veșnic. Toți oamenii se tem de moarte, chiar și animalele, pentru că moartea este cel mai nenatural fenomen. Moartea o moștenim de la strămoșul nostru Adam drept consecință a păcatului neascultării de Dumnezeu (cf. Facerea 2, 17; Romani 5, 12). Sfântul Apostol Pavel spune că „plata păcatului este moartea” (Romani 6, 23). Neascultarea de Dumnezeu, care înseamnă încălcarea legilor înscrise de El în natura omului, conduce lent la moartea sufletească și apoi la cea trupească. Așadar, păcatul nu trebuie privit juridic ca pedeapsă, ci văzut în esența lui ca încălcarea legilor lui Dumnezeu înscrise în natura omului și a creației pentru ca în toate să domnească armonia. Sfântul Apostol Ioan spune: „Oricine săvârșește păcatul săvârșește și călcarea legii, căci păcatul este călcarea legii” (I Ioan 3, 4). În Cosmos domnește armonia pentru că astrele respectă legile înscrise în natura lor: „lege le-a pus și nu o vor trece” (Psalm 148, 6).

Numai omul nu respectă legile lui Dumnezeu și de aceea nu se bucură de armonie în sufletul său și în relațiile cu semenii. Pentru om sunt legi fizice, privind trupul, și legi morale, privind sufletul, care se întrepătrund și se influențează reciproc. În măsura în care respectăm legile fizice și legile morale (cele 10 Porunci, desăvârșite de Mântuitorul în Predica de pe munte) ne bucurăm de sănătate și armonie și vom avea viață din belșug (cf. Ioan 10, 10). Dacă le încălcăm, ele se răzbună și atrag asupra noastră boli și suferințe de tot felul. Un cuvânt înțelept zice: „Natura nu iartă niciodată“!

Mântuitorul mai spune: „Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață” (Ioan 5, 24). Esența sau miezul Evangheliei este biruința morții și învierea veșnică, de care se bucură toți cei ce „ascultă Cuvântul Domnului și-L păzesc” (Luca 11, 28). Viața pământească este inevitabil împreunată cu păcatul, căci nu este om care să nu păcătuiască (cf. Ecclesiastul 7, 20). Aceasta înseamnă că viața noastră este amestecată cu moartea. Fiecare păcat atrage moartea, fiecare rugăciune și faptă bună atrag viața. Teologul ortodox francez Olivier Clément spunea că viața omului pe pământ este făcută din morți parțiale și din învieri parțiale, până la moartea finală și învierea definitivă. În necazuri și încercări, consecințe ale păcatului, facem experiența unei morți parțiale, ne simțim viața împuținată, dar dacă ne recunoaștem păcatele și strigăm după ajutorul lui Dumnezeu, rugându-ne și citind câteva pasaje biblice, simțim cum ne umplem din nou de viață.

Cuvântul lui Dumnezeu este viață și dătător de viață! Cu cât îl citim mai mult, cu atât viața se înnoiește întru noi. De aceea duhovnicii mari, printre care și Părintele Teofil de la mânăstirea Brâncoveanu, dădeau canon credincioșilor citirea zilnică a două capitole din Noul Testament. Mulți credincioși sunt obișnuiți să citească des Psaltirea, cartea care rezumă întreaga Scriptură.

Sfântul Antonie cel Mare îndeamnă: „Oriunde vei merge, pe Dumnezeu să-L ai înaintea ochilor tăi. Și dacă faci ceva sau spui, să ai mărturie Sfintele Scripturi și fii înfrânat la limbă și la pânțe. Acestea trei păzește-le și te vei mântui”. Citind zilnic, în duh de rugăciune, Cuvântul lui Dumnezeu, îndeosebi Evangheliile, acesta coboară treptat din minte în inimă și ne inspiră cuvântul și fapta. Mai cu seamă când avem de luat o decizie importantă în viață trebuie să avem mărturia Sfințelor Scripturi. Totuși pentru înțelegerea Sfințelor Scripturi avem nevoie de călăuză. „Cum aş putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva?”, se întreba slujitorul regesc etiopian, care, fiind învățat de Sfântul Apostol Filip, s-a botezat (Fapte 8, 31). Sfânta Scriptură este cartea Bisericii și numai Biserica, asistată de Duhul Sfânt, o înțelege și interpretează fără greșală. Când nu înțelegem ceva, apelăm la ajutorul Bisericii, la Sfinții Părinți și scriitorii bisericești care au interpretat de-a lungul veacurilor scripturile, precum și la preoții rânduiți prin primirea Sfântului Duh, în taina hirotoniei, să învețe poporul, ori la teologii renumiți de azi.

În cartea de față, Părintele Ioan explică Evangheliile duminicilor și sărbătorilor de peste an în duhul Părinților și al Tradiției Bisericii, apelând la izvoare scripturistice, patristice și adesea la surse de ordin istoric, menite să explice contextul în care Mântuitorul Hristos a propovăduit Vestea cea bună a apropierii Împărăției Cerurilor, a săvârșit semne și minuni prin care a arătat dragostea nețărmurită a lui Dumnezeu pentru oameni și a dat mărturie despre cât de mare este puterea credinței. Dar cuvântul Evangheliei nu este numai o sursă istorică, menită să ne explice credința creștină. De aceea, exegezele biblice cuprinse în acest volum aduc cuvintele, faptele și minunile Domnului în zilele noastre. Căci „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece”, spune Domnul Hristos (Matei 24, 35). Cuvântul Domnului este veșnic,

însă adesea, fără o explicație, poate să nu fie înțeles de omul care, supus păcatelor și ispitelor veacului, uită de sufletul său.

Cartea de față se dorește a fi un ghid de la care creștinul ortodox de astăzi poate porni către o bună înțelegere a Sfințelor Evanghelii și către o autentică trăire a poruncilor și îndemnurilor Mântuitorului Hristos în viața de zi cu zi.

O recomandăm cu toată căldura și chemăm binecuvântarea Domnului peste toți cei ce se ostenesec cu citirea ei.

Mitropolitul Serafim

La sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva de la Iași,
Nürnberg, 14 octombrie 2024

Cuvânt înainte al autorului

Volumul *Minute cu Hristos* adună împreună o serie de reflecții la pericopele evanghelice ale duminicilor și sărbătorilor de peste an. Este destul de răspândită ideea că oamenii de azi citesc extrem de puțin, de aceea se pune întrebarea: cui folosește încă o carte de predici, pe lângă multe altele? Imaginea digitală omniprezentă, știrile și podcasturile de mici dimensiuni, comentariile și mesajele cu număr limitat de caractere se pare că iau locul tradiționalelor materiale educative și edificatoare, care au nevoie de un spațiu mai larg și un timp mai îndelungat pentru a fi înțelese și integrate în bagajul de cunoștințe al fiecăruia. Ecranizările iau locul marilor opere literare, iar părerile influencerilor cântăresc mai greu decât atestările profesionale în cele mai diverse domenii. Cuvintele tari, vorbele tăioase și expresiile voluptoase reușesc să capteze atenția mulțimii, chiar dacă ele nu spun neapărat multe. În diluviul informațional al rețelelor de socializare și al canalelor de știri, cuvintele de învățătură care nu îndeplinesc întru totul criteriile vizibilității de azi riscă să rămână invizibile. Totuși această perspectivă nu este întru totul sumbră. Apariția mijloacelor de comunicare virtuale, azi omniprezente, nicidecum nu este demnă să fie demonizată, ci poate fi fructificată la rândul-i ca un nou mijloc de împărtășire a credinței, un apostolat modern. Acesta a fost și gândul din perspectiva căruia am realizat micile comentarii biblice, care pot fi citite în mod independent unul de celălalt, ca impulsuri spre o apropiere de scrierile Sfinților Evangheliști, adeseori cu referiri la actualitatea învățăturii Domnului Iisus Hristos pentru omul secolului al XXI-lea. Însă pe lângă această modalitate nouă de transmitere a învățăturii de credință, prin

intermediul articolelor și fișierelor audio atașate unor site-uri populare în mediile creștin ortodoxe, cartea tipărită își păstrează încă rolul său important, având avantajul de a face învățătura mai palpabilă, mai puțin supusă valului etern schimbător de informații ce se perindă pe un ecran virtual și care se pot pierde, în lipsa clasicului semn de carte, ori în lipsa timpurilor sacre. La textul tipărit revenim și îl recitim ori de câte ori simțim nevoia de a aprofunda, chiar de a ne răzgândi cu privire la un concept propriu.

Ideea publicării acestor texte a apărut în toamna anului 2015 când, la invitația părintelui profesor Paul Siladi, pe atunci director al postului de Radio „Renașterea” al Mitropoliei Clujului, am început înregistrarea unor meditații la Evangheliile rânduite a se citi de-a lungul anului în fiecare zi de miercuri și vineri. Formatul emisiunii, care începea cu lecturarea efectivă a textului Evangheliei zilei, continua cu înregistrarea acestui mini-comentariu biblic, planificat a se încadra în cinci-șase minute de transmisie. Anul următor a fost rândul zilelor de luni și joi, iar în toamna anului 2018 am continuat cu micile comentarii audio pentru zilele de marți și sâmbătă. Notițele care au stat la baza acestor înregistrări au fost revizuite și se află în curs de publicare, începând din mai 2024, pe site-ul www.doxologia.ro, prin bunăvoința și sprijinul domnului Cătălin Acasandrei, redactor-șef al portalului ortodox atât de îndrăgit de credincioșii români, un proiect al Arhiepiscopiei Iașilor. Între timp, tot la propunerea domniei sale, din toamna anului 2022 am inițiat publicarea seriei de comentarii la Evangheliile duminicale și ale sărbătorilor, atât în format text cât și audio, pe aceeași platformă digitală, în cadrul rubricii intitulată „Minute cu Hristos”, realizată cu această ocazie de echipa Doxologia, pentru care le sunt profund recunoscător. Numele rubricii, preluat în titlul acestei cărți, se referă la intenția de a capta atenția cititorului, astfel încât acesta să dedice puțin timp, poate cinci

minute citirii Evangheliei duminicale sau a sărbătorii și alte optzeci unor încercări de explicare și aplicare în cotidian ale cuvintelor Scripturii.

În ceea ce privește structura textului dedicat fiecărei zile de sărbătoare, pentru o mai bună apropiere de Sfânta Scriptură, am optat ca mai întâi să fie publicate versetele pericopei în formatul regăsit întocmai în Sfânta Evanghelie și citit de slujitorii Bisericii în cadrul Sfintei Liturghii, acestea fiind urmate apoi de comentariul biblic. În acest fel, cititorul are în fața ochilor însuși fragmentul de studiu, fără a fi nevoit să deschidă concomitent mai multe cărți și să citească în paralel din ele. Puțin diferită față de predica de amvon, fiecare meditație evanghelică din acest volum pornește dintr-o perspectivă cât mai apropiată de studiile biblice și are în vedere în primul rând contextualizarea crâmpeiului scripturistic în contextul intratextual al respectivei Sfinte Evanghelii, apoi în acela intertextual al tuturor celor patru Evangheliști, dar și în contextul mai larg extratextual, chiar intermedial: istoric, geografic, social, cultural și religios al vremii în care s-au petrecut evenimentele descrise în Cartea Sfântă. Se are în vedere parcurgerea, verset cu verset acolo unde se poate, a întregii pericope, cu explicațiile necesare. Totuși, respectând formatul gândit inițial, acela de a parcurge pericopa rânduită și comentariul aferent ei într-un sfert de oră, nu am avut în vedere acoperirea exhaustivă a amănuntelor, ceea ce face ca textele publicate să nu se înscrie strict în tipologia comentariilor biblice, ci mai degrabă tocmai în cea a meditațiilor sau a impulsurilor pentru dezvoltarea unor teme. Pe alocuri, aceste abordări au în vedere actualizări pentru omul din societatea (post)modernă de azi, încercări de a aplica într-o formă cât mai concretă învățăturile desprinse din cuvintele și faptele minunate ale Domnului Hristos ale căror valoare atemporală se remarcă și în acest mod.